

Innehåll

Förord	7
Vad menas med värdegrund?	9
Lagstiftning om värdegrund	25
Vad innebär lagtexten om värdegrund för äldre personer?	31
för anhöriga?	37
för personal?	43
Hur kan du stötta dina medarbetare i ert arbete med värdegrunden?	47
Vad menas med förbättringsarbete om värdegrund?	53
Situationer att diskutera med dina medarbetare	57
Referenser	65
Författarpresentation	67

Vad innebär lagtexten om värdegrund för personal?

Med den nationella värdegrunden har personalen inom äldreomsorgen fått ett förtydligande om vad arbetet ska inriktas på. Uppdraget är att stödja varje äldre person att få leva som den personen önskar och kan. Det innebär att du ibland måste acceptera att den äldre tackar nej till det stöd och den hjälp du erbjuder.

Du måste även respektera om den äldre inte vill att du samarbetar med anhöriga. Då kanske du ställs inför ett dilemma. Den äldre vill inte att du samarbetar med den anhöriga medan den anhöriga vill (och kanske kräver) samarbete. Även om lagen är tydlig med att det är den äldres önskemål som ska gälla kan en sådan situation vara svår för dig. Det är bra om du då inte står ensam utan tar stöd och hjälp från medarbetare och chefer.

Lagen om värdegrund handlar också om bemötande och att varje äldre person ska behandlas som en unik individ.

Det betyder att du ska vara empatisk i ditt vardagliga möte med den äldre. Att vara empatisk betyder att du anstränger dig att förstå den äldres känslor och behov. Detta är kanske särskilt viktigt att tänka på när en äldre vill prata om existentiella frågor.

Även andra lagar behandlar bemötande inom socialtjänsten. En sådan lag är diskrimineringslagen (2008:567). I lagen står det att det är förbjudet att behandla någon illa på grund av ålder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning och funktionshinder.

Det är viktigt att all personal inom äldreomsorgen känner till värdegrunden, men det är också viktigt att diskutera vad lagen innebär i praktiken. Hur påverkar den arbetet? Hur ska man tänka och handla? Det här behöver diskuteras i arbetslaget samt med chefer. Det är viktigt att regelbundet reflektera över vad ni gör och varför. En grund i allt omsorgsarbete är att du som personal är eftertänksam och har ett medvetet förhållningssätt.

Reflektionsfrågor:

Vad kan du göra för att tillämpa värdegrunden i ditt vardagliga arbete?

Hur kan behov och mål för den äldre personen formuleras i en genomförandeplan?

Finns det rutiner som styr ditt arbete och som begränsar den äldres självbestämmande?

Finns det rutiner som styr ditt arbete och som begränsar den äldres delaktighet?

Hur gör du om den äldre förbjuder dig att ha kontakt med anhöriga när den anhöriga gärna vill ha kontakt med dig?
Vad gör du när den anhöriga ringer?

Vad gör du om en äldre inte vill att du duschar honom eller henne och du vet att anhöriga kommer på besök samma eftermiddag? Du vet att anhöriga tycker att det är viktigt att den äldre duschar regelbundet. Den äldre ber dig ljuga om att han eller hon har duschat samma morgon.

Fundera över om svenskfödda äldre och äldre som är födda i utomeuropeiska länder behandlas lika. Behöver du som personal tänka särskilt på det när du ger omsorg till en person med annan etnisk bakgrund än svensk? Vad behöver du tänka mer på i så fall?

På vilket sätt kan du som personal underlätta för en person att utöva sin religiösa tro?

Hur bidrar du till att den äldre känner sig behövd?

Hur kan du stötta dina medarbetare i ert arbete med värdegrunden?

I tidigare kapitel har du läst om vad värdegrunden innebär för äldre, anhöriga, personal och hur du kan tillämpa den i ditt arbete med äldre. Det är även viktigt att fundera över hur du kan stötta dina medarbetare i användandet av värdegrunden.

Om du och dina medarbetare diskuterar värdegrunden och hur stöd och omsorg ges bidrar det till kompetensutveckling både individuellt och i arbetsgruppen. Genom att lyssna på varandra, ställa frågor och kommentera bidrar ni till varandras utveckling.

De ord vi använder oss av kan tolkas på olika sätt av olika personer och genom att reflektera och diskutera ordens betydelse kan arbetsgruppen utvecklas. Om ni diskuterar så kan ni utveckla er förståelse för vad värdegrunden innebär i det dagliga arbetet. Genom sådana diskussioner